

NALEŻNOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. CENA NUMERU 60 GROSZY

SAMORZĄD

TYGODNIK

POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU
TERYTORJALNEGO

Rok XVIII.

Warszawa, 5 lipca 1936 r.

№ 27.

TREŚĆ NUMERU

Jerzy Bonkowicz-Sittauer. — Opiekunowie gromadzcy.

K. M. — Masowe pożary a zabudowania osiedli.

Głosy czytelników:

(cz.) — Od słabych szos — do dobrych kolei.

Ze Związku Powiatów R. P.

Sprawy bleżące

Wiadomości gospodarcze

Poradnik samorządowy.

LETNISK A

W WOJEWÓDZTWIE KRAKOWSKIM.

Bezpłatna rzetelna informacja w Powiatowych Komisjach Letniskowo - Turystycznych przy Wydziałach Powiatowych:

Biała k. Bielska

Bochnia

Chrzanów

Limanowa

Myślenice

Nowy Sącz

Nowy Targ

Wadowice

Żywiec

(w Tow. Przyj. Ziemi Żywieckiej)

oraz w gminnych i gromadzkich komisjach letniskowo - turystycznych, utworzonych w letniskach tych powiatów.

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

<p>PRENUMERATA KWARTALNA 7.50 ZŁOTYCH. OD 6 EGZEMPLARZY 6.25 ZŁ. NUMER POJEDYŃCZY 60 GROSZY, KONTO CZEKOWE w P. K. O. 52.020</p>	<p>REDAKCJA I ADMINISTRACJA WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 81a TELEFONY: REDAKCJI 9-66-06. ADMINISTRACJI 9-61-92. Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca.</p>	<p>Ceny ogłoszeń: Strona w tekście: 350 zł. $\frac{1}{2}$—str 175 zł.—$\frac{1}{4}$ str. 87 zł. 50 gr. Poza tekstem za str. 250 zł. — $\frac{1}{2}$ str. 125 zł., $\frac{1}{4}$ str. 62 zł. 50 gr. Publikacje bilansów o 50⁰/₀ drożej. Ogłoszenia instytucji komunalnych (dostarczone bezpośrednio do Administracji) za str. 120 zł., $\frac{1}{2}$ str. 60 zł. — $\frac{1}{4}$ str. 30 zł.</p>
--	---	---

Redaktor — Franciszek Branny

ROK XVIII.

WARSZAWA, 5 LIPCA 1936 r.

Nr. 27

TREŚĆ Nr. 27. Opiekunowie gromadzcy — *Jerzy Bonkowicz-Sittauer*. Masowe pożary a zabudowania osiedli — *K. M.* Głosy czytelników: Od słabych szos — do dobrych kolei — (cz.). Ze Związku Powiatów R. P. Sprawy bieżące. Wiadomości gospodarcze. Poradnik.

Opiekunowie gromadzcy

Dłuższa praktyka wykazała, że w większości wypadków działalność wybieranych przez rady gminne opiekunów społecznych nie daje takich wyników, jakich się po nich spodziewano, ani nawet nie wywiązują się oni z tych obowiązków, które byłyby możliwe do wypełnienia. Gdy analiza przyczyn tego stanu rzeczy wskazała — w warunkach wołyńskich — na zbyt dużą wielkość terenu poddanego pojedynczemu opiekunowi, oraz zbyt luźny stosunek opiekuna do organów wykonawczych gminy, — należało wyszukać inne, lepsze, rozwiązanie. Aby nie wychodzić z dotychczasowych ram ustawowych, a zarazem wykorzystać rozbudowę samorządu u dołu, t. j. nowopowstałe organa gromadzkie, zastosowano w powiecie dubieńskim decentralizację opiekunów społecznych. Każda rada gromadzka w gminach, które plan ten realizują, wybiera kandydata na gromadzkiego opiekuna społecznego, którego potem — zazwyczaj bez sprzeciwów — rada gminna obdarza tytułem i uprawnieniami opiekuna społecznego z zasięgiem działania na daną gromadę. Nie można powiedzieć, aby próba ta poszła od razu sprawnie. Przedewszystkiem napotkała ona — przy teoretycznym uznaniu — na niechęć zarządów gm., obawiających się, że zwiększona ilość opiekunów powiększy znacznie wydatki i żądania w tym dziale. Następnie brak był odpowiednich ludzi, wreszcie nie umiano sprawnie zorganizować przeszkolenia i ustalić wytycznych pracy. Wymagało to pewnego nacisku ze strony Wydziału Pow. — aby nie sprowadzić całego planu do powiększenia ilościowego papierowych wykazów. Jednakże po pewnym czasie zaczęto obserwować tu i ówdzie wyniki dodatnie. Okazało się, że gminy raczej mogą zaoszczędzić, bo uruchamiają się niewyżyskane dotychczas źródła dochodów i zaniebane formy pomocy. Tak np. zamiast zapomóg gotówkowych — opiekun gromadzki bądź to zorganizował

wał pomoc w naturze, w postaci zsypu zboża, lub też — co uważać należy za jeszcze lepszy wynik — ulokował starca — żebraka przy rodzinie, wpływając osobistym nadzorem na lepsze obchodzenie się, ale równocześnie dopilnowując, groźbą zmniejszenia pomocy, aby dany żebrak zachowywał się w sposób nie uciążliwy dla swoich gospodarzy. Zwalczenie żebractwa i włóczęgostwa, bardzo stanowczo i z doskonałym skutkiem przeprowadzane w powiecie dubieńskim, znalazło w opiekunach silny czynnik współdziałający z sołtysami i policją racjonalnie łagodzący ewentualne zbyt ostre skutki akcji organów bezpieczeństwa.

Zadania opiekunów gromadzkich są te same, jakie przypadają opiekunom społecznym wogóle. Jednakowoż wobec mniejszego i dobrze znajomego regionu działania, opiekun gromadzki może wyraźniej ustalić sobie sposoby wykonania swoich obowiązków oraz praktycznie przystosować metodę pracy do warunków. Może „odbiurokratyzować się“ prawie całkowicie, zachowując walory autorytetu czynnika urzędowego i poparcie gminy, oraz jednolitość w realizowaniu pewnych zadań, ważnych na większych terenach. Np. zwalczanie żebractwa i włóczęgostwa wymaga jednolitości działania na terenie przynajmniej jednego powiatu.

Zadania opiekuna gromadzkiego dzielą się na podstawowe, zwyczajne, t. j. takie, które wykonywać musi każdy opiekun, oraz specjalne, dotyczące danej gromady. Do zadań podstawowych zaliczyć należy:

1. ewidencję i kontrolę osób, podlegających opiece, a więc starców, niezdolnych do pracy i sierot;
2. badanie i przedstawianie zarządowi gminnemu wniosków na umieszczenie w zakładach osób, podlegających opiece, których nie można inaczej zabezpieczyć;

3. roztaczanie opieki otwartej przez umieszczanie w rodzinach prywatnych i to opłatnie lub bezpłatnie, oraz udzielanie pomocy doraźnej lub stałej, w naturze lub gotówce z sum gminnych, gromadzkich, wzgl. zebranych z ofiar;

4. zwalczanie żebractwa i włóczęgostwa przez:
a) opiekę nad własnymi biednymi danej gromady,
b) usuwanie obcych żebraków i włóczęgów wzgl. współdziałanie w usuwaniu ich z sołtysiem i policją,
c) organizowanie doraźnej pomocy w wypadkach nie przewidzianych;

5. organizowanie pomocy w razie katastrof lub klęsk elementarnych.

W całej tej akcji podstawą działania jest samopomoc gromady. Opiekun gromadzki ma za zadanie z jednej strony znaleźć i zakwalifikować osoby, wymagające dania im pomocy, z drugiej znowu strony celowe skupienie środków, dających się wykorzystać na cele pomocy społecznej i najwłaściwsze ich zużytkowanie. Przy tem wszystkim chodzi też bardzo o uniknięcie załatwień biurokratycznych, a wykorzystanie wartości niematerjalnych, jakie dobroć i serce ludzkie dać może biednemu bliźniemu.

Tak np. świadomość istnienia w gromadzie czynnika, obdarzonego autorytetem urzędowym i zaufaniem obywateli, może w wielu wypadkach już sama przez się oddziaływać dodatnio na obchodzenie się z osobami, pozostającymi pod opieką rodzin, krewnych lub z innego tytułu obowiązanych do udzielania opieki starcom czy sierotom, a jakże często nieraz wykonywującym ją w sposób wysoce krzywdzący — choć nieraz karnie nie dosięgalny. Świadomość, że opiekun gromadzki ujmie się za pokrzywdzonym, że może ewentualnie postarać się o zmianę opieki, a choćby tylko ujawnić publicznie gromadzie zły stosunek do nieszczęśliwego, działa bardzo często pierwszorzędnie. Można śmiało powiedzieć, że należyte działanie opieki otwartej pozazakładowej jest możliwe tylko przy sprawnym działaniu opiekunów gromadzkich. Na koniec wypada zaznaczyć, że także w zakre-

sie leczenia biednych chorych opiekun gromadzki ma ogromne pole do pracy, często zaś nader skromnymi środkami wiele zdziałać może.

Oczywiście wykonanie powyższych wskazań nie jest łatwym; niełatwo wyszukać odpowiednich ludzi i niełatwo nauczyć ich pracy planowej, systematycznej, opartej na zasadzie harmonizacji z szeregiem współczynnich elementów. To też rola czynnika nadzorczego i kierowniczego nabiera tu wielkiej wagi. Referent opieki społ. Wydziału Pow., referenci gminni a szczególnie wójtowie mają tu szerokie, ale trudne pole do popisu. Prawdopodobnie dobrem byłoby urządzenie parodniowych kursów przeszkalających. Ale koszta tej metody urabiania opiekunów byłyby za wysokie. Również przydałyby się niewątpliwie jakieś informacje drukowane, jakiś podręcznik opiekuna gromadzkiego. Najsilniejszą jednak metodą okazuje się krótkie przeszkalanie informacyjne w gminach, z silną następnie kontrolą, z reguły wójtowską. Wójt przy inspekcji gromad, jaka w powiecie dubieńskim przeprowadza się dwukrotnie w ciągu roku, jesienią oraz wiosną, ma obowiązek zbadać, ocenić i zanotować, jaką działalność rozwija dany opiekun gromadzki. Zarówno fakt sprawdzania opiekuna, jakoteż rola instrukcyjna wójta, który może naprowadzić go na właściwą drogę działania, powinny dawać dobre wyniki takich inspekcji. Niestety stwierdzić trzeba z przykrością, że czynnik ten nie został jeszcze należycie wykorzystany. Wójtowie w nawale innych, nie cierpiących zwłoki spraw, nie zdołali dotychczas należycie wyzyskać inspekcji gromad w szkoleniu i praktycznym wyrabianiu opiekunów. Stała poprawa inspekcji pozwala przypuszczać, że stosunkowo szybko te zamierzenia będą osiągnięte. I wtedy dopiero przy należycie sprawnie działającej sieci opiekunów praca w zakresie opieki społecznej na terenie gromady wejdzie na tory planowego rozwoju, nie przeciążając finansowo zasobów wsi.

Jerzy Bonkowicz-Sittauer.

Masowe pożary, a zabudowania osiedli

W związku z artykułem, umieszczonym w Nr. 10 „Przewodnika Ubezpieczeniowego“, a dotyczącym pożaru w Zamościu, nasuwają się następujące uwagi.

Klęska masowego pożaru dotknęła Zamość, niszcząc całą dzielnicę miasta. Znów w setki tysięcy złotych idący dobytek ludności uległ zagładzie, a setki rodzin pozostało bez dachu nad głową. I niema roku, by nie alarmowały nas podobnie wieści.

Ginie dorobek ludzki w płomieniach klęski pożarowej pomimo, że społeczeństwo poświęca dużo energii i środków pieniężnych na organizację straży pożarnych i ich wyposażenie. Jest to jednak wysiłek, który daje dodatnie wyniki, gdy chodzi o lokalizację pożaru w pewnych tylko warunkach. Najlepiej zorganizowana straż pożarna nie będzie w stanie zapobiec klęsce, gdy akcją ratowniczą wypadnie prowadzić w wadliwie zabudowanym osiedlu.

Spalona obecnie, a powstała w czasach przedwojennych Nowa Osada w Zamościu jest typowym przykładem skutków takiego zabudowania. Stwierdzono mianowicie ponad wszelką wątpliwość, że między innymi przyczynami (do uniknięcia przeważnie możliwymi) na wyniki akcji ratunkowej, a więc i na rozmiary pożaru, wpłynął tu w pierwszym rzędzie czynnik od nas niezależny, będący spuścizną wadliwej gospodarki przeszłości, którym jest, jak to ustala inż. Kosewski w przytoczonym na wstępie „Przewodniku Ubezpieczeniowym“ „fatalny stan zabudowania oraz nieracjonalne i nieogniotrwałe budownictwo“.

Sprawie przeto racjonalnego zabudowania naszych osiedli, jako środka zapobiegawczego należałoby poświęcić nieco więcej uwagi, niż to ma miejsce dotychczas.

Istnieje obawa, by przy obecnym niedocenianiu tej sprawy nie tylko przez społeczeństwo, lecz często

również i przez zainteresowane samorządowe władze budowlane, w powstających obecnie dzielnicach miast i osiedlach nie powtórzyły się te błędy w zabudowaniu, które obserwujemy we wszystkich niemal starych dzielnicach naszych miasteczek, stale zagrożonych masową zagładą na wypadek pożaru. W powstających i rozbudowanych osiedlach dopuścić do tego nie wolno. A sprawy racjonalnej zabudowy w wielu miejscowościach nie stoją na wysokości zadania, czego mamy liczne dowody. Obywatel widzi w przepisach prawa budowlanego, mającego na celu dobro publiczne, tylko trudności, czynione przy budowie i narażanie go na zwiększanie kosztów i czy to nie rozumie istotnie, czy też nie chce zrozumieć potrzeby zachowania prawem przewidzianych środków ostrożności, stara się niedogodny mu przepis ominąć, o ile nie czuje kontroli w trakcie budowy i zdecydowanego stanowiska władz.

Z należytem zatem postawieniem sprawy tej kontroli wiąże się ściśle zabezpieczenie osiedla od pożarów masowych.

Nadzór nad budownictwem prywatnym jednak w niewielu tylko wydziałach powiatowych i zarzą-

dach miejskich jest odpowiednio zorganizowany. Większość natomiast organów samorządowych obywa się dotychczas nawet bez budowniczego powiatowego, którego zadaniem byłoby zajęcie się sprawami budowlanymi na terenie powiatu i dopilnowaniem warunków bezpieczeństwa pożarowego prawem przewidzianych, jak zachowania odległości, ogniotrwałego krycia dachów, należytego urządzenia palenisk i kominów, murów ogniochronnych i t. d. Należyta kontrola nad budownictwem prywatnym jest pierwszym i nieodzownym warunkiem uniemożliwienia wadliwego zabudowania, które w przyszłości stać się może pastwą masowych pożarów. Oszczędność, uzyskana skutkiem pomijania wydatków na tę kontrolę, obliczona jest na krótką metę i mścić się będzie w przyszłości tak, jak mści się obecnie niedbalstwo byłych władz zaborczych.

Akcja prawidłowej zabudowy i racjonalnej budowy powinna być zatem prowadzona wytrwale i zdecydowanie, jako jedyna i skuteczna walka prewencyjna z masowymi pożarami.

K. M.

Głosy czytelników

Od słabych szos — do dobrych kolei

Odciążenie dróg bitych staje się koniecznością gospodarczą kraju

Niema statystyk, któreby w sposób dokładny rejestrowały natężenie ruchu kołowego na naszych drogach publicznych. O jego wzroście lub osłabieniu można wnioskować pośrednio: ze statystyk przewozów kolejowych lub też na podstawie osobistych obserwacji, jeżeli to kogo specjalnie interesuje.

Przy ustabilizowanym (mniej więcej) w Polsce poziomie wskaźnika produkcji przemysłowej, osłabienie przewozów kolejowych każe się domyślać tego, że innymi, pozakolejowymi szlakami wyprodukowany towar trafia do konsumenta.

Porównanie obrotu wagonów towarowych za pierwszy kwartał dwóch lat kolejnych: 1935 i 1936 — wykazuje, że ciężar transportu towarowego z dróg żelaznych przesuwają się wyraźnie ku drogom bitym, a więc — na szosy.

Według „Wiadomości Statystycznych“ dzienny załadunek wagonów 15-tonnowych w pierwszym kwartale r. 1935 wynosił przeciętnie 10.742 tys. tonn, zaś w I kw. 1936 — 10.559 tys. tonn. Ten spadek przewozów jest o tyle charakterystyczny, że wskaźnik produkcji wykazuje w roku bieżącym właśnie par procentową poprawę. Prawdopodobnie ruch kołowy na szosach w roku bieżącym musiał ulec znacznemu wzmoczeniu w porównaniu do roku ubiegłego, by wyprodukowany towar mógł dotrzeć do konsumenta.

To są wnioski wyciągane drogą pośrednią. Gdy zaś chodzi o tak zwane wnioski bezpośrednie, to wystarczy w środy każdego tygodnia stanąć na rogatce grochowskiej, by z tabliczek przy wozach odnotować

furmanki, przybywające z towarem z jarmarku w Opolu Lub. (ok. 150 klm.), zaś na rogatce puławskiej takie same wozy można zarejestrować spod... Końskich, co stanowi, ni mniej ni więcej, tylko połowę drogi z Warszawy do Krakowa.

Furmanki te, przywożące zazwyczaj drób i nabiał do Warszawy, zabierają w drogę powrotną fabryczne wyroby. Nierzadko też spotkać można furmanki z Podlasia, a nawet spod Brzeźcia nad Bugiem, z których większość jednak przyjeżdża w celach zarobkowania sezonowego.

A już bardzo nawet jest znany „ruch wahałdłowy“ na odcinku: Garwolin — Warszawa — Łowicz. Choć podróż trwa równe dwie doby, jednak się kalkuluje...

Te fakty nasunąć muszą uwagę, że zeszlóroczna obniżka taryf kolejowych okazała się niewystarczającą. I to zagadnienie należy poważnie rozważyć.

Wszystko to, co pod wspólne określenie „ruch“ — podpada, z gospodarczego punktu widzenia uznane być musi za korzystne. Nawet 100-kilometrowe przejazdy furmankami. I gdyby te furmanki stanowiły niejako uzupełnienie przeciążonego taboru kolejowego, sprawa nie nastęrczałaby żadnych zastrzeżeń.

Rzeczywistość jednak inaczej wygląda: dobre koleje próżnują, a złe szosy muszą znosić nadmierne obciążenie. Skarb państwa traci podwójnie: na bezczynności taboru kolejowego i na wzmoczonej konserwacji szos, z nietrwałej nawierzchni zbudowanych.

Ale nie tylko państwo, bo i samorządy terytor-

jalne przeciążenie dróg bitych w sposób dotkliwy odczuwają, a wydatki na drogi stanowią jedną z poważniejszych pozycji rozchodowych w corocznych budżetach.

W interesie gospodarczym kraju zagadnienie powyższe winno znaleźć jakieś możliwe rozwiązanie. Nikt nie myśli o tem, by w ten lub inny sposób ruch

kołowy na szosach ograniczać. Tę rzecz należy pozostawić samej sobie. Koniecznym natomiast staje się ponowne przestudjowanie zasad naszej polityki taryfowej i wytworzenie takich warunków transportu, by punkt ciężkości obrotów towarów uległ przesunięciu: od złych szos do dobrych kolei.

(cz.)

Ze Związku Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej

POSIEDZENIE ZARZĄDU ZWIĄZKU POWIATÓW R. P.

W dniu 24 czerwca 1936 r. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Powiatów R. P., pod przewodnictwem Prezesa Dr. M. Z. Jaroszyńskiego.

Zarząd postanowił przedstawić Radzie Związku wniosek o zwołanie Zjazdu Głównego do Lwowa na dzień 13, 14 i 15 września 1936 z tem, by przedmiotem obrad było sprawozdanie Związku oraz dwa referaty: o bezrobociu na wsi i sytuacji finansowej pow. zw. samorz. Ponadto postanowiono przedstawić Radzie wniosek o wzięcie udziału Związku w Wystawie Turystyczno - Uzdrowskiej w Krakowie w dziale małych lotnisk oraz o wyasygnowanie na ten cel sumy do 8000 zł. Ponadto postanowiono zwrócić się do Rady o przeznaczenie sumy 5000 zł. na opracowanie wzorowych planów włościńskich domów lotniskowych.

Uchwalono wniosek o obniżenie składki członkowskiej z 6 na 5 zł. od 1000 mieszkańców.

Równocześnie Zarząd zastanawiał się nad możliwością powołania do życia na terenie woj. krakowskiego związku międzykomunalnego dla spraw lotniskowych. Po utworzeniu takiego Związku Powiatów mógłby wycofać się z bezpośredniej akcji na tym terenie w zakresie akcji lotniskowej i przenieść ją na inne tereny.

POSIEDZENIE RADY ZWIĄZKU POWIATÓW R. P.

W dniu 25 czerwca 1936 r. odbyło się posiedzenie Rady Związku Powiatów R. P., przy udziale 26 członków, pod przewodnictwem Prezesa Dr. M. Z. Jaroszyńskiego. Porządek obrad obejmował przyjęcie protokołu z posiedzenia Rady w dniu 23 maja 1936 r., sprawozdanie z działalności Zarządu za czas od 23 maja 1936 r., sprawozdanie rachunkowe za 1934/35 i 1935/36 i sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, sprawę projektu rozporządzenia o gromadach oraz sprawę Zjazdu Głównego.

W sprawach organizacyjnych Związku Rada przyjęła do wiadomości sprawozdanie Zarządu, stwierdzając z przykrością, że na terenie jednego z powiatów woj. łódzkiego żadna z gmin nie abonuje tygodnika „Samorząd“; następnie Rada uchwaliła,

by wszystkim członkom Rady i Zarządu Związku był przesyłany „Samorząd“, oraz zwróciła się z apelem do wszystkich członków terenowych Rady o podjęcie na miejscu starań w celu likwidacji zaległości w składkach członkowskich i prenumeracie tygodnika „Samorząd“.

Następnie Rada powzięła uchwałę o wzięciu udziału Związku Powiatów R. P. w Wystawie Turystyczno-Uzdrowskiej, w szczególności przez udzielenie pomocy i koordynację udziału małych lotnisk w Wystawie. Na ten cel Rada uchwaliła kredyt do wysokości 8000 zł. Nadto Rada uchwaliła kredyt 5000 zł. na opracowanie wzorowych planów włościńskich domów lotniskowych dla Podhala.

Sprawozdanie rachunkowe Zarządu za rok 1934/35, które nie mogło być przedstawione we właściwym czasie wskutek zdekompletowania Rady, oraz za rok 1935/36 zostało na wniosek Komisji Rewizyjnej zatwierdzone. Ponadto Rada jednogłośnie uchwaliła absolutorjum dla Zarządu, wraz z podziękowaniem za oszczędną i celową gospodarkę.

Rada uchwaliła zwołanie Zjazdu Głównego do Lwowa na dzień 13, 14 i 15 września 1936 r. Jako tematy na Zjazd postanowiła przedstawić sprawozdanie z działalności Związku, które będzie przed Zjazdem rozesłane, oraz dwa referaty: 1) o sytuacji finansowej pow. zw. samorz., 2) o bezrobociu na wsi. Następnie Rada postanowiła przedstawić Zjazdowi wniosek o obniżenie składki członkowskiej z 6 na 5 zł. od 1000 mieszkańców, przy zachowaniu dotychczasowego systemu wymiaru, oraz uchwaliła regulamin Zjazdu.

Osobny punkt porządku obrad poświęciła Rada projektowi rozporządzenia o gromadach. Rada stwierdziła, że projekt nie posuwa w niczem sprawy rozwoju działalności gromad, która zależna jest przede wszystkim od ludzi. Działalność ta w obecnej chwili nie jest jeszcze naogół rozwinięta i jest rzeczą niebezpieczną rozbudowanie przepisów formalnych, wzorowanych na jednostkach samorządu wyższego stopnia, w stosunku do organizacji, która nie osiągnęła jeszcze wyrazu i nie nabrała życia. Rozporządzenie należy ograniczyć do uregulowania kwestji zarządu majątkami gromadzkimi.

Sprawy bieżące

WYKONANIE USTAWY O MAJĄTKACH POZOSTAŁYCH PO B. ZIEMSTWACH I INNYCH B. ZRZESZENIACH PUBLICZNYCH.

W sprawie powyższej został wysłany do PP. Wojewodów, Przewodniczących Wydziałów Powiato-

wych, oraz Prezydentów Miast na obszarze województw: białostockiego, nowogródzkiego, wołyńskiego, wileńskiego i poleskiego, okólnik Minist. Spraw Wewnętrznych z dn. 18 czerwca r. b. Nr. 47 (Dz. Urzęd. Min. Spr. Wewn. Nr. 17 z roku 1936, poz. 114), treści następującej:

„Dnia 16 października 1936 r. zgodnie z art. 9 ust. (1) ustawy z dnia 22 marca 1935 r. o majątkach pozostałych po b. ziemstwach i innych b. zrzeszeniach publiczno - prawnych (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 201) mija termin zgłoszenia wniosków o przekazanie związkom samorządowym majątków, pozostałych po b. ziemstwach powiatowych i gubernjalnych, b. zarządach gospodarstwa ziemskiego, b. gubernjalnych komitetach zarządzających, b. urzędach opieki społecznej oraz b. instytucjach i organizacjach stanowiących szlacheckich.

Ponieważ dotychczas zaledwie kilka związków samorządowych zgłosiło swe roszczenie do wspomnianych obiektów, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi PP. Wojewodów o przypomnienie związkom samorządowym ustawowego terminu zgłoszenia roszczeń i uczynienie odpowiedniego wezwania ze wskazaniem skutku niedotrzymania terminu.

Jednocześnie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, co następuje:

I. Zarządy związków samorządowych powinny przedstawić wnioski o przyznanie im własności majątków, o których mowa w art. 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 22 marca 1935 r. bądź bezpośrednio Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, bądź za pośrednictwem właściwego Wojewody do dnia 16 października 1936 r. Po tym terminie żadne wnioski, choćby najbardziej słuszne i uzasadnione, nie będą mogły być rozpatrywane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

II. Wnioski o przyznanie własności nieruchomości mogą dotyczyć obiektów:

- a) bądź posiadających uregulowane hipoteki,
- b) bądź też nie posiadających księgi wieczystej.

a) W pierwszym przypadku do wniosków winny być dołączone:

1° odpisy wykazów hipotecznych;

2° dokładna nazwa urzędowa majątku, a więc należy wymienić dla majątków ziemskich województwo, powiat oraz dokładną nazwę majątku; dla nieruchomości zaś położonych na terenie miast — należy podać nazwę miasta, ulicę, numer porządkowy — policyjny z zaznaczeniem, czy dana nieruchomość położona jest na gruncie dziedzicznym, czy też emfiteutycznym;

3° dokładny opis nieruchomości i jej granic. Opis granic powinien się opierać na sporządzonych przez mierniczych przysięgłych planach, wykazujących położenie nieruchomości i jej stosunek do nieruchomości sąsiednich.

We wniosku należy ponadto:

4° podać wartość obiegową (szacunkową) nieruchomości, określoną w gotówce;

5° dane, dotyczące obciążeń nieruchomości;

6° sposób dotychczasowego użytkowania nieruchomości i ewent. dalsze jej przeznaczenie oraz ewent. sposób rozrachunku z dotychczasowymi użytkownikami (Skarbem Państwa, osobami trzecimi).

b) Jeżeli nieruchomość, co do której związek samorządowy zgłasza roszczenie — nie posiada uregulowanej hipoteki — do wniosku dołączyć należy, poza oznaczeniem urzędowej nazwy, opisem granic, wymienieniem obciążeń, służebności ciężących na niej lub jej przysługujących i jej wartości, — wyciągi

z rejestru wieczystego danej nieruchomości oraz w czyjem posiadaniu obecnie się znajduje.

Gdyby związek samorządowy, zgłaszając wniosek nie mógł zgromadzić wymaganych wyżej dokumentów, powinien wskazać świadków, którzyby stwierdzili prawdziwość danych przez związek samorządowy przytaczanych.

Na wniosek właściwego wojewody, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyznaczy urzędnika, który przeprowadzi dochodzenia i przesłucha świadków, celem stwierdzenia, czy i jakiej instytucji wymienionej w ustawie z dnia 22 marca 1935 r. majątek zakwestjonowany był własnością i na jakich tytułach prawnych własność jego była oparta, a mianowicie, czy z tytułu nabycia na podstawie odpowiednich aktów, czy też na podstawie bezspornego posiadania przez dane ziemstwo lub inną instytucję prawa publicznego w charakterze właściciela przez okres czasu, uzasadniający nabycie własności przez przedawnienie na podstawie art. 533 Zb. Pr. Ces. Ros. t. X.

Przy zbadaniu świadków zachowane być powinny przepisy art. 57 — 67 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341).

Równoległe z badaniem świadków, wyznaczony w powyższy sposób urzędnik powinien przeprowadzić dochodzenie, celem ustalenia, czy osoby trzecie nie nabyły prawa własności do kwestjonowanego majątku.

III. Związki samorządowe, zgłaszające roszczenia o przyznanie im praw, ciężących na nieruchomości, będącej w posiadaniu osób trzecich, a przysługujących im w myśl ustawy z dnia 22 marca 1935 r. — powinny udokumentować swe roszczenia w sposób wskazany w części II okólnika.

IV. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ogłosi we właściwym Wojewódzkim Dzienniku Urzędowym oraz w jednym z organów prasowych wychodzących lub najbardziej rozpowszechnionych na terenie województwa według miejsca położenia majątku, w stosunku do którego związek samorządowy zgłasza roszczenie o wszczęciu postępowania o przyznanie własności danego majątku w tym celu, aby osoby interesowane mogły zgłosić ewentualne zarzuty.

Koszty umieszczenia powyższego ogłoszenia poniesie interesowany związek samorządowy.

W tekście ogłoszenia będzie zaznaczone, że osoby interesowane mogą w ciągu trzech miesięcy od dnia ukazania się ogłoszenia zgłaszać do właściwego Urzędu Wojewódzkiego swe zastrzeżenia lub roszczenia do danego majątku.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca uwagę, że terminy, wskazane w ustawie z dnia 22 marca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 201), muszą być bezwzględnie dotrzymane jedynie co do zgłaszania roszczenia przez dany związek samorządowy. Natomiast postępowanie wyjaśniające, przedstawienia odnośnych dokumentów oraz ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym województwa o zgłoszeniu roszczenia, o czym była mowa, będzie mogło nastąpić nawet po terminie 16 października 1936 r.

Poza związkami samorządowymi osoby interesowane (osoby trzecie) mogą zgłaszać swe roszczenia lub zastrzeżenia bezpośrednio do Ministerstwa Spraw

Wewnętrznych. Jeżeli zgłoszone roszczenia lub zastrzeżenia zarówno przez związki samorządowe, jak i przez osoby trzecie będą nasuwały wątpliwości, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych powiadomi o tem interesowanych, wzywając ich do uzupełnienia dowodów w oznaczonym terminie, nie krótszym jednak niż 6 tygodni.

V. Wraz ze zgłoszonymi roszczeniami i swemi uwagami P.P. Wojewodowie zechcą do dnia 16 listopada 1936 r. przesłać Ministerstwu Spraw Wewnętrznych wykaz majątków, o których mowa w ustawie z dnia 22 marca 1935 r., co do których związki samorządowe nie zgłosiły roszczeń.

Wykazy te zawierać powinny dane, dotyczące nazwy, położenia opisu granic oraz służebności i obciążeń, ciążących na tych obiektach, ich wartość oraz dokumenty ich dotyczące, w myśl wskazówek, zawartych w części II niniejszego okólnika.

Powyższe wyjaśnienia należy podać do wiadomości wszystkim związkom samorządowym na terenie województwa“.

ŚWIADCZENIA W NATURZE NA NIEKTÓRE CELE PUBLICZNE.

W sprawie powyższej Minister Spraw Wewn. wystosował okólnik Nr. 52 z dn. 24 czerwca 1934 r. (Dz. Urzęd. Min. Spr. Wewn. Nr. 18 z dn. 30.VI-1936 r., poz. 126) do P. P. Wojewodów (z wyjątkiem śląskiego) oraz do Przewodniczących Wydziałów Powiatowych treści następującej:

„Ustawa z dnia 26 marca 1935 r. o świadczeniach w naturze na niektóre cele publiczne (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 204) wymaga — dla jej wprowadzenia w życie — przepisów wykonawczych, które częściowo wydane być mają przez Ministra Spraw Wewnętrznych częściowo zaś przez P. P. Wojewodów.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Komunikacji, które — stosownie do art. 16 ustawy — określić ma sposób wymiaru i poboru świadczeń w naturze, ogłoszone będzie w dniach najbliższych w Dzienniku Ustaw.

Rozporządzenia, które w swoim zakresie działania wydać mają P.P. Wojewodowie, przewiduje art. 8 oraz ustęp 4 art. 3 ustawy. Poza tem — w myśl ustępu 2 art. 2 ustawy — P.P. Wojewodowie powołani są do orzekania, po uprzednim zasięgnięciu opinii właściwej izby rolniczej, czy wykonanie robót w zakresie meljoracyj wodnych uzasadnione jest interesem publicznym.

Celem ułatwienia i ujednostajnienia sposobu wykonania powyższych zadań przez P. P. Wojewodów, jak również celem ułatwienia wykonania ustawy o świadczeniach w naturze przez związki samorządowe, udzielam — w porozumieniu z Panami Ministrami: Skarbu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Komunikacji — poniższych wskazówek i wyjaśnień.

Najistotniejszym z pośród zadań, jakie dla stworzenia podstaw wymiaru świadczeń w naturze nakłada ustawa na P.P. Wojewodów, jest niewątpliwie wydanie rozporządzenia, przewidzianego w art. 8.

W rozporządzeniu tem mają być określone:

1) najwyższe dopuszczalne granice obciążenia

świadczeniami w naturze na wszystkie cele łącznie, dozwolone w myśl przepisów ustawy, w stosunku do podstawy wymiaru;

2) okresy czasu pilnych robót polnych i leśnych, w których posiadacze gospodarstw polnych i leśnych — z uwzględnieniem warunków miejscowych i typów gospodarstw — nie mogą być obciążeni obowiązkiem świadczeń w naturze;

3) najdalsza dopuszczalna odległość miejsca robót od przedmiotu podatkowego, uzasadniającego obowiązek świadczeń;

4) wartość dniówki robocizny zaprzęgowej, wyrażona w dniówkach robocizny pieszej;

5) najwyższa dopuszczalna stawka równowartości pieniężnej za 1 dzień robocizny pieszej.

Z powyższej dyspozycji ustawy co do treści rozporządzenia wynika, że od należytego ujęcia tego rozporządzenia, które przewidywać może różne normy dla poszczególnych części województwa, zależy w wysokim stopniu zgodne z duchem ustawy i z interesem mieszkańców wykorzystanie świadczeń w naturze na obszarze województwa. Dlatego też koniecznym jest ze strony P.P. Wojewodów bardzo wnikliwe ustosunkowanie się do uprawnień, jakie im daje art. 8 ustawy i gruntowne rozważenie opinii właściwych rad powiatowych, których zasięgnięcie przewiduje ustawa. Najważniejszym, a zarazem najtrudniejszym, będzie właściwe określenie najwyższych dopuszczalnych granic obciążenia świadczeniami w naturze, o czem mowa wyżej w p. 1. W związku z tem zaznaczam, że maksymalny wymiar świadczeń w naturze powinien być dostosowany z jednej strony do potrzeb ludności w dziedzinie budowy i utrzymania dróg, prac meljoracyjnych, budowy budynków gminnych i gromadzkich oraz zagospodarowania i zalesienia nieużytków, z drugiej zaś strony — do możliwości świadczeń tejże ludności, tak, ażeby świadczenia w naturze nie przybierały cech nadmiernego obciążenia, w szczególności np. aby nie stały one na przeszkodzie zarobkom ubocznym ludności wiejskiej przy robotach inwestycyjnych, wykonywanych na terenach objętych pracami, przeprowadzanymi przy pomocy świadczeń w naturze. Nadto przy ustalaniu wysokości świadczeń w naturze na cele drogowe, które naogół stanowiąc będą przeważną część ogólnego obciążenia świadczeniami w naturze, powinna być brana pod uwagę również wysokość obowiązujących na danym obszarze opłat drogowych.

Poza tem zwracam uwagę P.P. Wojewodów na przepisy art. 4 i 12 ustawy, z których wynika, że do robót meljoracyjnych można pociągnąć tylko mieszkańców tych gromad, które z wykonywanych albo konserwowanych urządzeń odnoszą albo odniosą korzyści lub udogodnienia gospodarcze, przyczem przy wykonywaniu meljoracyj w związku ze scalaniem gruntów koło zainteresowanych osób — poza wykonaniem odpływów i dopływów — zacieśnia się nawet do uczestników scalenia, a do robót przy wznoszeniu budynków szkolnych można pociągnąć tylko tych, których przedmioty, uzasadniające obowiązek świadczeń, znajdują się w obwodzie szkolnym, jaki mają obsłużyć wznoszone budynki.

Z powyższego zróżniczkowania możliwości obciążenia świadczeniami w naturze wynika, że nawet na

obszarze jednej gminy poszczególne gromady albo poszczególne grupy osób (uczestnicy scalenia lub też osoby, posiadające objekty podatkowe w danym obwodzie szkolnym), mogą być w różnym stopniu obciążone świadczeniami w naturze. Jeżeli bowiem na terenie danej gromady w gminie podejmuje się np. prace meljoracyjne, to niewątpliwie rozmiar świadczeń w naturze w tej gromadzie będzie większy, aniżeli w innych gromadach, gdyż charakter prac meljoracyjnych jest tego rodzaju, że zmierzają one do doraźnej poprawy stosunków gospodarczych w danej miejscowości i warunkiem racjonalnego ich wykonania jest prawie bez wyjątku konieczność wykończenia ich w całości w pewnym krótkim okresie czasu — paru lat. Przeciw rozkładaniu robót meljoracyjnych na długie okresy czasu przemawia jeszcze i ta okoliczność, że wówczas w nieproporcjonalnym stosunku do wartości świadczeń w naturze stałyby inne koszty, związane z temi robotami i w szczególności koszty samego tylko kierownictwa technicznego, dostarczonego przez Państwo, przewyższyłyby niejednokrotnie wartość wykonanej robocizny.

Podobnie rzecz się przedstawia w odniesieniu do świadczeń w naturze celem wznoszenia budynków szkolnych w gminie, do których to świadczeń — jak to wyżej nadmieniono — pociągnięte być mogą tylko osoby zainteresowane, przyczem roboty odnośnie wymagają również szybkiego tempa w wykonaniu.

Przytoczone uwagi — w zestawieniu z przepisem ustawy, iż świadczenia w naturze na wszystkie cele łącznie, w ustawie przewidziane, mieścić się mają w granicach maksymalnego obciążenia, określonego w rozporządzeniach P. P. Wojewodów — prowadzą do wniosku, że w rozporządzeniach tych nie zawsze będzie możliwym ustalenie dla całego województwa lub dla poszczególnych jego części jednej ogólnej normy najwyższego dopuszczalnego obciążenia świadczeniami w naturze, ale, że obok normy dla świadczeń, obciążających ogół mieszkańców gminy, przewidzieć trzeba będzie niejednokrotnie normę wyższą dla tych gromad lub grupy osób, które zainteresowane są w wykonaniu meljoracyj lub wznoszeniu budynków szkolnych.

Przykład wymiaru świadczeń w naturze, dołączony do niniejszego okólnika, ilustruje powyższe zagadnienie, przyczem w przykładzie tym specjalnie wyższą normę przewidziano tylko dla świadczeń na roboty meljoracyjne.

Jeżeli chodzi następnie o rozporządzenie P. P. Wojewodów, którym w myśl ustępu 4 art. 3 ustawy — miasta, niewydzielone z powiatowych związków samorządowych, mogą być wyłączane z pod obowiązków świadczeń w naturze, to zaznaczyć należy, że użytek z tego przepisu powinien być robiony w odniesieniu do takich miast, w których — ze względu na ich rozwój i charakter gospodarczy — świadczenia te trudno byłoby uzyskać w postaci naturalnej i trzebaby je w przewaźnej części zastąpić świadczeniami pieniężnymi.

W tem miejscu zwracam uwagę, że należy wogóle dążyć do tego, aby świadczenia w naturze nie traciły swego charakteru, wynikającego z ustawy i zawartego w samej jej nazwie i ażeby nie były zbyt pochopnie zamieniane na świadczenia pieniężne.

Wreszcie — w związku z przepisem ustępu 2 art. 2 ustawy — wyjaśniam, że za posiadające charakter publiczny powinny być uznawane następujące roboty meljoracyjne:

a) przeprowadzone lub przeprowadzane na podstawie ustaw krajowych w b. zaborze austriackim i ustaw sejmików prowincjonalnych w b. zaborze pruskim, ustawy z dnia 29.IV.1929 r. (Dz. P. P. P. Nr. 39, poz. 384), ustawy z dnia 26.X. 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 671) i rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16.III.1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 320),

b) wszelkie zbiorowe meljoracje, wykonane lub wykonywane na podstawie pozwoleń władzy wodnej,

c) wszelkie zbiorowe urządzenia, służące do zaopatrzenia w wodę osiedli.

W związku z wprowadzeniem w życie ustawy o świadczeniach w naturze zaznaczam wkońcu, że wykonanie robót przy pomocy tych świadczeń nie może wywoływać powiększenia wydatków na administrację ogólną w gminach, co oczywiście nie zaprzecza konieczności zapewnienia tym robotom niezbędnego dozoru fachowego. Dozór zaś taki jest niezbędny zarówno ze strony wydziału powiatowego, jeśli chodzi o należyte rozplanowanie robót w gminach, jak i ze strony samych gmin przy wykonywaniu poszczególnych robót. Obowiązek dostarczania przez wydział powiatowy kierownictwa technicznego, gdy obowiązek świadczeń w naturze nałoży rada powiatowa, przewidziany jest w samej ustawie; niewątpliwie jednak takie kierownictwo techniczne ze strony wydziału powiatowego również w odniesieniu do robót, podejmowanych przez gminy, jest bardzo pożądaną i mieć może duże znaczenie dla właściwego wykorzystania szarwarku w gminach. Poza tem wydziały powiatowe powinny się również troszczyć o odpowiednie zorganizowanie w gminach dozoru nad wykonywaniem poszczególnych robót i o dobór oraz kształcenie odpowiednich dozorców przy tych robotach.

W niektórych powiatach sprawa nadzoru wydziału powiatowego nad wykonywaniem szarwarku zorganizowana była w ten sposób, że nadzór ten powierzany był technikowi, który sprawdzał albo nawet projektował plany robót, podejmowane w gminach i śledził później sposób ich wykonania; dawało to gminom naogół duże korzyści i oszczędności w wykonaniu robót. Byłoby pożądanem, aby wydziały powiatowe — w miarę posiadanych środków — praktykę taką stosowały przy wykonywaniu szarwarku na podstawie nowej ustawy.

Jeśli zaś chodzi o dozorców w gminach dla poszczególnych robót szarwarkowych, to mogą nimi być doświadczeni z pośród obowiązanych do świadczeń lub też sołtysi, a zadaniem ich jest odpowiedni rozdział pracy pomiędzy robotników, udzielanie wskazówek przy wykonywaniu roboty i dopilnowanie samego wykonania. Dla zyskania dostatecznego kontyngentu takich dozorców pożądanem byłoby zorganizowanie — w sposób jak najmniej kosztowny — kursów kształcących dla nich oraz pouczenie ich przy sposobności kontrolowania przez technika wydziału powiatowego wykonywanych robót szarwarkowych.

W myśl powyższych wskazówek i wyjaśnień zechcą P. P. Wojewodowie wydać dalsze stosowne zarządzenia. Zarazem proszę P. P. Wojewodów o przedstawienie Ministerstwu Spraw Wewnętrznych po 1 egzemplarzu rozporządzenia, które Panowie wydali lub wydadzą na podstawie art. 8 ustawy.

Okólnik niniejszy uchyla następujące zarządzenia: okólnik Nr. 128 z dnia 2 marca 1928 r. (Zb. Zarz. Min. Spraw. Wewn., str. 182, poz. 8), okólnik Nr. 77 z dnia 10 maja 1928 r. (Zb. Zarz. Min. Spraw. Wewn. str. 183, poz. 10) i okólnik Nr. 171 z dnia 18 września 1928 r. (Zb. Zarz. Min. Spraw Wewn., str. 183, poz. 11)“.

Załącznik do okólnika Nr. 52.

Przykład wymiaru świadczeń w naturze, przeprowadzony w gminie wiejskiej w myśl ustawy z dnia 26 marca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 204).

I. Przyjęte założenie.

Gmina X składa się z 8 gromad, oznaczonych kolejno liczbami od „1“ do „8“.

Gromady: „1“, „2“, „3“, „4“ należą do obwodu szkolnego „A“.

Gromady: „5“, „6“, „7“ i „8“ należą do obwodu szkolnego „B“.

We wsi „5“, należącej do gromady „5“, jest przeprowadzane scalenie gruntów.

Wysokość podatków, płaconych w gminie, stanowiących podstawę wymiaru świadczeń, podano w załączonym wykazie Nr. 1.

Rozporządzenie wojewody, wydane na podstawie art. 8 ustawy, między innymi ustaliło:

a) najwyższe dopuszczalne granice obciążenia świadczeniami w naturze na wszystkie cele, przewidziane ustawą, nie może przekraczać 50% podatków, wymienionych w art. 3 ust. (1) i (2) ustawy,

b) w wyjątkowych przypadkach gromady wiejskie, przeprowadzające meljoracje wodne, mogą być obciążane do 200% podatków, stanowiących podstawę wymiaru,

c) wartość dniówki robocizny zaprzęgowej przy zaprzęgu jednokonnym równa się 3 dniówkom robocizny pieszej, zaś przy zaprzęgu parokonnym 5 dniówkom robocizny pieszej,

d) najwyższa dopuszczalna stawka równowartości pieniężnej za jeden dzień robocizny pieszej wynosi 2,50 zł.

Rada gminna uchwaliła zgodnie z art. 9 ustawy równowartość pieniężną za jeden dzień robocizny pieszej, równą 2 zł. (mniejszą od 2,50 zł.).

Do zarządu gminnego wpłynęły następujące zapotrzebowania na świadczenia w naturze na cele, przewidziane ustawą:

1. Rada powiatowa uchwaliła obciążyć gminę X dostarczeniem świadczeń na utrzymanie dróg powiatowych w łącznej sumie 2.000 zł.

2. Organa, przeprowadzające scalenia gruntów, zapotrzebowały na wykonanie robót meljoracyjnych, związanych ze scaleniem wsi „5“, następujących świadczeń:

a) od uczestników scalenia wsi „5“ na sumę 3.000 zł. oraz

b) od gromady „4“ w celu wykonania odpływu na sumę 7.000 zł.

3. Rady gromadzkie zgłosiły wnioski o obciążenie świadczeniami:

a) w gromadzie „7“ na utrzymanie rowów — 300 zł.,

b) w gromadzie „8“ na wykonanie meljoracji wodnych 2.300 zł.

4. Zarząd gminny zapotrzebował świadczeń:

a) na budowę szkoły w obwodzie szkolnym „A“ — 2.000 zł.,

b) na utrzymanie dróg gminnych — 1500 zł.

5. Rada gminna uchwaliła obciążenie następującymi świadczeniami:

a) 300 zł. na utrzymanie rowów w gromadzie „7“,

b) 2.300 zł. na wykonanie meljoracji wodnych w gromadzie „8“, przytem — mając na uwadze, że z wykonania tych robót odniesie korzyści również i gromada „7“ — rada

gminna postanowiła obciążyć gromadę „8“ dostarczeniem świadczeń na sumę 2.000 zł., a gromadę „7“ na sumę 300 zł.,

c) 2.000 zł. na budowę szkoły w obwodzie szkolnym „A“,

d) 1.500 zł. na utrzymanie dróg gminnych; budowy dróg gmina w tym roku nie prowadzi.

II. Plan świadczeń.

W ramach zakreślonych ustawą oraz rozporządzeniem wojewody (art. 8 ust. (1) pkt. 1), zarząd gminny ustala w złotych najwyższe dopuszczalne obciążenie świadczeniami, możliwe do wprowadzenia w gminie, w poszczególnych gromadach oraz w gospodarstwach, objętych scaleniem.

Zestawienie najwyższych dopuszczalnych obciążeń podano w załączonym wykazie Nr. 2.

Należy sprawdzić, czy zgłoszone zapotrzebowania mieszczą się w granicach najwyższych dopuszczalnych obciążeń.

1. Obciążenia świadczeniami, uchwalone przez radę powiatową nie mogą przekraczać 25% najwyższego dopuszczalnego obciążenia, możliwego do wprowadzenia w gminie (art. 13 ust. (1) ustawy). Najwyższe dopuszczalne obciążenie wynosi dla gminy X — 9.625 zł. (z wykazu Nr. 2), 25% powyższej sumy równa się ca 2.400 zł., zapotrzebowanie wydziału powiatowego, wynoszące 2.000 zł., jest więc możliwe do wprowadzenia.

2. Organa, przeprowadzające scalenie gruntów, zapotrzebowały dostarczenia świadczeń na wykonywanie robót meljoracyjnych od uczestników scalenia w gromadzie „5“ na sumę 3.000 zł. oraz od gromady „4“ na sumę 700 zł. Najwyższe dopuszczalne obciążenie dla obszaru scalenia w gromadzie „5“ wynosi 700 zł., przy wykonywaniu jednak robót meljoracyjnych może być zwiększona do 2.800 zł. (wykaz Nr. 2). Ponieważ zgłoszone zapotrzebowanie przekracza tę normę musi więc być zredukowane do 2.800 zł. Zapotrzebowanie świadczeń od gromady „4“ może być uwzględnione, ponieważ dopuszczalne obciążenie świadczeniami dla tej gromady wynosi 1.375 zł.

3. Zapotrzebowanie świadczeń w gminie:

a) obciążenie gromady „7“ obowiązkiem dostarczenia świadczeń w sumie 300 zł. na utrzymanie istniejących urządzeń meljoracyjnych oraz w sumie 300 zł. na wykonanie meljoracji na gruntach gromady „8“ może być wprowadzone, ponieważ gromada „7“ jest w stanie dostarczyć świadczeń na sumę 1.100 zł.;

b) obciążenie gromady „8“ obowiązkiem dostarczenia świadczeń na sumę 2000 zł. na wykonanie meljoracji wodnych może być wprowadzone, ponieważ najwyższe dopuszczalne obciążenie, przewidziane dla wykonywania robót meljoracyjnych w tej gromadzie wynosi 2600 zł.;

c) zapotrzebowanie świadczeń w sumie 2.000 zł. na budowę szkoły w obwodzie szkolnym „A“.

Do dostarczenia świadczeń na budowę szkoły mogą być pociągnięte tylko te gromady, które należą do obwodu szkolnego „A“, a mianowicie: „1“, „2“, „3“ i „4“ (art. 4 ust. 1 ustawy). Łączna suma świadczeń, którą mogą dostarczyć wymienione gromady wynosi 5.375 zł. (wykaz Nr. 2).

Na gruntach gromady „4“ przeprowadzone są meljoracje. Aby więc zgłoszone zapotrzebowania mogły być w pełni uwzględnione, suma świadczeń, przewidzianych na meljoracje oraz budowę szkoły, musi być mniejsza lub równa 5.375 zł. 700 zł. + 2.000 zł. = 2.700 zł. jest mniejsza, niż 5.375 zł., uwzględnienie więc świadczeń na budowę szkoły jest możliwe.

d) Zapotrzebowanie świadczeń na utrzymanie dróg gminnych w sumie 1.500 zł.

Do budowy i utrzymania dróg mogą być pociągnięte wszystkie gromady, oprócz posiadaczy gospodarstw, na gruntach, których przeprowadzane są roboty związane ze scaleniem oraz tych gromad, dla których w związku z wykonaniem robót meljoracyjnych przewiduje się wyznaczenie obciążeń, według normy, ustalonej w pkt. b. rozporządzenia wojewody. (Przyjmuje się przytem założenie, że zarząd gminny w ten sposób rozdzieli świadczenia między poszczególne osoby, że warunki zastrzeżone art. 8 ust. (1) pkt. 3 ustawy, zostaną uwzględnione).

Należy sprawdzić, czy zgłoszone zapotrzebowanie mieszczą się w granicach najwyższych dopuszczalnych obciążeń. Łączna suma świadczeń, możliwych do wprowadzenia w gmi-

nie, — po pominięciu obszaru scalenia gromady „5” (w rubr. 1: „uczestnicy scalenia”), na terenie którego przeprowadzane są meljoracje związane ze scaleniem (art. 4 ust. (2) ustawy), oraz gromady „8”, obciążonej według norm, przewidzianych dla robót meljoracyjnych, — wynosi 8.275 zł. Łączna suma zapotrzebowań na świadczenia wynosi:

budowa i utrzymanie dróg powiatowych	2.000 zł.
budowa szkoły w obwodzie szkolnym „A”	2.000 „
roboty meljoracyjne w gromadzie „4”	700 „
„ „ „ „ „7”	600 „
Razem	5.300 zł.

8.275 zł. — 5.300 = 2.975 zł. jest większe od 1.500 zł. Zgłoszone więc zapotrzebowania na świadczenia w związku z utrzymaniem dróg gminnych mieszczą się w granicach dopuszczalnych obciążeń i mogą być wprowadzone.

Gdyby było odwrotnie, wówczas albo rada gminna musiałaby zmniejszyć zapotrzebowania, albo wydział powiatowy musiałby rozstrzygnąć, które z robót mają być prowadzone (art. 13 ust. (2) ustawy).

III. Rozdział świadczeń.

1. Meljoracje wodne oraz utrzymanie urządzeń meljoracyjnych.

W związku z wykonywaniem robót meljoracyjnych gromady wiejskie zostały obciążone świadczeniami w następującej wysokości:

gromada „4” — 700 zł., obszar scalenia w gromadzie „5” — 2.800 zł., gromada „7” — 600 zł., oraz gromada „8” — 2.000 zł.

2. Budynki gminne i gromadzkie.

Uchwalone przez radę gminy 2.000 zł. na budowę szkoły w obwodzie szkolnym „A” należy rozdzielić między gromady, należące do obwodu szkolnego „A”: „1”, „2”, „3” i „4” (art. 4 ustawy). Świadczenia te należy rozdzielić proporcjonalnie do wartości podanych w rubryce 7 wykazu Nr. 3 i odnoszących się do gromad: „1”, „2”, „3” i „4”. Wartości świadczeń, przypadających w związku z budową szkoły na poszczególne gromady, wynoszą:

$$\text{gromada „1”} = \frac{1400 \times 2000}{1400 + 1300 + 1300 + 675} = 602 \text{ zł.}$$

$$\text{gromada „2”} = \frac{1300 \times 2000}{1400 + 1300 + 1300 + 675} = 559 \text{ zł.}$$

$$\text{gromada „3”} = \frac{1300 \times 2000}{1400 + 1300 + 1300 + 675} = 559 \text{ zł.}$$

$$\text{gromada „4”} = \frac{675 \times 2000}{1400 + 1300 + 1300 + 675} = 280 \text{ zł.}$$

3. Budowa i utrzymanie dróg samorządowych (zagospodarowanie i zalesianie nieużytków gminnych i gromadzkich).

Na utrzymanie dróg gminnych i powiatowych są przewidziane świadczenia w sumie 3.500 zł.; należy je rozłożyć między poszczególne gromady proporcjonalnie do wartości, podanych w rubryce 9 wykazu Nr. 3. Obciążenia przypadające z tego tytułu na poszczególne gromady, wyniosą:

$$\text{gromada „1”} = \frac{798 \times 3500}{798 + 741 + 741 + 395 + 400 + 1400 + 500} = 562 \text{ zł.,}$$

gromada „2” = obliczenie analogiczne = 521 zł.,

gromada „3” = „ „ = 521 zł.,

gromada „4” = „ „ = 278 zł.,

część nie objęta scaleniem gromady „5” = obliczenie analogiczne 282 zł.,

gromada „6” = „ „ = 983 zł.,

gromada „7” = „ „ = 352 zł.,

W rubryce 10 wykazu Nr. 3 podano zestawienie świadczeń, przypadających na poszczególne gromady w związku z utrzymaniem dróg, a w rubryce 11 zestawienie świadczeń, przypadających na poszczególne gromady oraz obszar scalenia w związku z przeprowadzonymi na terenie gminy robotami.

IV. Wymiar świadczeń.

Dzieląc wartości pieniężne świadczeń, przypadające na poszczególne gromady (ewentualnie obszar scalenia), przez sumy podatków, stanowiące podstawę do wymiaru świadczeń, otrzymuje się ilorazy, miarodajne do obliczenia ilości świadczeń, przypadających na poszczególne osoby w gromadach. Obliczone w ten sposób ilorazy podano w rubryce 12 wykazu Nr. 3.

Przykład obliczenia świadczeń.

Gospodarstwo rolne w gromadzie „6” opłaca 150 zł. podatku, stanowiącego podstawę wymiaru świadczeń. Dla obliczenia ilości robocizny, przypadającej na to gospodarstwo, należy sumę podatku pomnożyć przez odpowiedni iloraz (z wykazu Nr. 3); $150 \times 0,35 = 52 \text{ zł.} = \text{równowartości pieniężnej, przypadającej na płatnika robocizny.}$ Dzieląc otrzymany rezultat przez równowartość pieniężną za jeden dzień robocizny pieszej, otrzymuje się ilość robocizny, wyrażoną w dniówkach pieszych, przypadającą na to gospodarstwo:

$$52 \text{ zł.} : 2 \text{ zł.} = \frac{\text{dn.}}{20 \text{ dniówek pieszych, albo } 9 \text{ dniówek (52:2 \times 3) \text{ jednokonnym lub wreszcie } 5 \text{ dniówek (52:2 \times 5) \text{ parokonnym.}}$$

Gmina „X”

Wykaz 1.

Zestawienie podatków płaconych w gminie i stanowiących podstawę do wymiaru świadczeń w naturze.

L. p. gromady	Zasadniczy podatek gruntowy	Świadczenia przemysłowe i karty rejestracyjne	Państwowy podatek od nieruchomości	Suma podatków (Art. 3 ust. (1) i (2))
	zł.	zł.	zł.	zł.
1.	2.	3.	4.	5.
1	2.800	—	—	2.800
2	2.100	300	200	2.600
3	2.600	—	—	2.600
4	2.750	—	—	2.750
5	uczestnicy scalenia	1.400	—	1.400
	pozostali	800	—	800
6	2.800	—	—	2.800
7	1.400	500	300	2.200
8	1.200	100	—	1.300
R a z e m .	17.850	900	500	19.250

Gmina „X”

Wykaz 2.

Zestawienie najwyższych dopuszczalnych obciążeń świadczeniami, możliwych do wprowadzenia w gminie, w poszczeg. gromadach oraz na gruntach objętych scaleniem.

L. p. gromady	Suma podatków art. 3 ust. (1) i (2)	Norma najwyższych dopuszczalnych granic obciążenia	Norma najwyższych dopuszczalnych granic obciążenia przy meljoracjach	Najwyższe dopuszczalne obciążenie	Najwyższe dopuszczalne obciążenie przy meljoracjach
	zł.	‰	‰	zł.	zł.
1	2	3	4	5	6
1	2.800	50	200	1.400	5.600
2	2.600	50	200	1.300	5.200
3	2.600	50	200	1.300	5.200
4	2.750	50	200	1.375	5.500
5	uczestnicy scalenia	1.400	50	700	2.800
	pozostali	800	50	400	1.600
6	2.800	50	200	1.400	5.600
7	2.200	50	200	1.100	4.400
8	1.300	50	200	650	2.600
R a z e m .	19.250	—	—	9.625	38.500

Gmina, „X”

Wykaz 3.

Zestawienie świadczeń w naturze, wyznaczonych w gminie i poszczególnych gromadach oraz na gruntach objętych scaleniem.

L. p. gromady	Obwód szkolny	Suma podatków	Najwyższe dopuszczalne obciążenie	Najwyższe dopuszczalne obciążenie przy melioracjach	Świadczenia wyznaczone na melioracje	Pozostało do wykorzystania świadczeń rubr. (4-6)	Świadczenia wyznaczone na budowę szkoły	Pozostało do wykorzystania świadczeń rubr. (4-6+8)	Świadczenia wyznaczone na budowę dróg	Razem wyznacz. świadc. rubr. (6+8+10)	Iloraz właściwy dla wymiaru świadczeń rubr (11:3)
		§ 3 ust. (1) i (2)									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A.	2.800	1.400	5.600	—	1.400	602	798	562	1.164	0.42
2		2.600	1.300	5.200	—	1.300	559	741	521	1.080	0.42
3		2.600	1.300	5.200	—	1.300	559	741	521	1.080	0.42
4		2.750	1.375	5.500	700	675	280	395	278	1.258	0.46
5	B.	uczestnicy scalenia	1.400	700	2.800	2.800	—	—	—	2.800	2.00
		pozostali	800	400	1.600	—	400	—	400	282	282
6	B.	2.800	1.400	5.600	—	1.400	—	1.400	984	984	0.35
7		2.200	1.100	4.400	600	500	—	500	352	952	1.43
8		1.300	650	2.600	2.000	—	—	—	—	2.000	1.54
Razem		19.250	9.625	38.500	6.100	7.975	2.000	4.975	3.500	11.600	—

PRAKTYKA WAKACYJNA SŁUCHACZÓW INSTYTUTU PRACY SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO (PROGRAM I CZAS TRWANIA).

W sprawie powyższej Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wystosowało pismo okólnie z dn. 18 czerwca r. b. Nr. SS. 40/9-6 (Dz. Urzęd. Min. Spraw Wewn. Nr. 17 z 1936 r., poz. 122) do PP. Wojewodów, Przewodniczących Wydziałów Powiatowych, Prezydentów Miast (wszystkich z wyjątkiem śląskiego) treści następującej:

„W związku z koniecznością nadania praktykom wakacyjnym słuchaczy Instytutu Pracy Samorządu Terytorjalnego jednolitego charakteru oraz objęcia nią całokształtu pracy gminy, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z wspomnianym Instytutem opracowało program przebiegu praktyki oraz kolejność i czas jej trwania.

Załączając wspomniany program i kolejność praktyki Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaleca go już przy odbywaniu praktyki w roku bieżącym“.

Załącznik Nr. 1 do pisma Nr. SS. 40/9-6

Program przebiegu praktyki słuchaczy Instytutu w okresie letnim 1936 r.

I. Dział ogólnie-organizacyjny.

1) Sprawy organizacyjne: a) organizacja urzędu gminnego, b) instrukcja kancelaryjna, c) prowadzenie czynności kancelaryjnych.

2) Zebrania i urzędowanie ciał samorządowych: a) czynność Rady Gminnej, b) udział w posiedzeniach Rady Gminnej, c) prowadzenie protokołu uchwał Rady Gminnej, d) czynności poszczególnych komisji gminnych (drogowej, sanitarnej, opieki społecznej i t. p.).

3) Kontrola wewnętrzna. — Nadzór: a) czynności komisji rewizyjnej, b) czynności władz nadzorczych.

II. Dział Finansowo-Budżetowy.

1) Budżety administracyjny, zakładów i przedsiębiorstw: a) przepisy budżetowe, b) forma i technika opracowania budżetu, c) postępowanie przy uchwalaniu budżetu (zatwierdzenie, wykonanie i sprawozdawczość).

2) Dochody gminy: a) statuty podatków i opłat, b) uchwały w sprawach finansowych, c) wymiar, pobór podatków i odwołania, d) szczególnie praktyczne zaznajomienie się z techniką prowadzenia ksiąg rachunkowo-kasowych.

3) Dochody obce: a) wymiar i pobór podatków państwowych i samorządowych oraz należności innych instytucji, b) sprawozdawczość w tych sprawach, c) szczególnie prak-

tyczne zaznajomienie się z techniką prowadzenia ksiąg rachunkowo - kasowych.

III. Dział — Gospodarki gminnej.

- 1) Drogi i place publiczne,
- 2) Oświata, kultura i sztuka,
- 3) Zdrowie publiczne i akcja sanitarno - porządkowa,
- 4) Opieka społeczna, koszty leczenia, sprawy inwalidzkie, bezrobocia, emigracyjne i ubezp. społecznych,
- 5) Rolnictwo,
- 6) Weterynarja i hodowla,
- 7) Popieranie przemysłu i handlu.

IV. Dział — Administracyjny (sprawy poruczone).

- 1) Ewidencja i kontrola ruchu ludności,
- 2) Bezpieczeństwo i porządek publiczny,
- 3) Sprawy wojskowe,
- 4) Przyniesienie wojskowe i wychowanie fizyczne,
- 5) Zwierzęta pociągowe i środki przewozowe,
- 6) Sprawy budowlane i odbudowy,
- 7) Aprowizacja i walka z drożyzną,
- 8) Sprawy karno-administracyjne,
- 9) Sprawy sądowe.

V. Dział — Organizacja i gospodarka gromad.

- 1) Obowiązki sołtysa jako zarządu gromady,
- 2) Obowiązki sołtysa w porzuczonej dziedzinie działania,
- 3) Kontrola działalności sołtysa przez wójta i zebrania sołtysów,
- 4) Gospodarka majątkiem gromady.

Załącznik Nr. 2 do pisma Nr. SS. 40/9-6.

Kolejność praktyki i czas jej trwania.

- 1) Organizacja urzędu gminnego (Dział I—1) — 1 tydzień
- 2) Sprawy administracyjne (Dział IV) — 1 tydzień
- 3) Gospodarka gminy (Dział III) — 1 tydzień
- 4) Dochody gminy (Dział II—2) — 1 tydzień
- 5) Dochody obce (Dział II—3) — 1 tydzień
- 6) Budżet (Dział II—1) — 1 tydzień
- 7) Zebrania i urzędowanie ciał samorządowych (Dział I—2) — 1 tydzień
- 8) Kontrola wewnętrzna i nadzór (Dział I—3)
- 9) Organizacja i gospodarka gromad (Dział V) — 1 tydzień

Razem 8 tygodni

ZMIANA PODZIAŁU DODATKÓW KOMUNALNYCH DO PODATKU GRUNTOWEGO POMIĘDZY POSZCZEGÓLNE RODZAJE ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH.

W Dzienniku Ustaw Nr. 47, poz. 344 ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 8 czerwca 1936 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, o zmianie podziału dodatków komunalnych do podatku gruntowego pomiędzy poszczególne rodzaje związków samorządowych. Rozporząd-

dzenie to jest częściowem wykonaniem art. 3 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1935 r. o obniżeniu obciążenia daninami komunalnymi i o innych zmianach w finansach komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 544). Mianowicie ust. (2) tego artykułu upoważnia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych 1) do obniżania w drodze rozporządzeń do połowy dodatków komunalnych do podatku gruntowego, przypadających związkom samorządowym na podstawie art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. w przedmiocie wyrównania podatków gruntowych, tudzież niektórych podatków budynkowych (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 505), 2) do zmiany podziału tych dodatków pomiędzy poszczególne rodzaje związków samorządowych. Omawiane rozporządzenie jest wykonaniem tego drugiego upoważnienia. Mianowicie zmienia ono treść art. 3 p. 1 ustawy o finansach komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 884 z 1932 r.), choć wyraźnie go nie uchyla. W myśl § 1 rozporządzenia, z dozwolonego cytowaną wyżej ustawą z dnia 15 czerwca 1923 r. najwyższego łącznego obciążenia gruntów dodatkami komunalnymi do podatku gruntowego korzystać mogą:

A) na obszarze gmin wiejskich:

1) w wojew. centralnych, wschodnich i południowych — gminy wiejskie do wysokości 42%, powiatowe związki samorządowe do wysokości 52%;

2) w woj. poznańskim i pomorskiem gminy wiejskie do wysokości 45%, pow. związki sam. do wysokości 55%;

B) na obszarze miast niewydzielonych:

1) w woj. centralnych, wschodnich i południowych — miasta do wysokości 72%, powiatowe związki samorządowe do wysokości 22%;

2) w woj. poznańskim i pomorskiem — miasta do wysokości 75%, powiat. związki samorządowe do wysokości 25%;

C) na obszarze miast wydzielonych:

1) w wojew. centralnych, wschodnich i południowych — miasta do wysokości 94%;

2) w wojew. poznańskim i pomorskiem — miasta do wysokości 100%.

Ponieważ powyższe postanowienia dotyczą wyłącznie zmiany rozdziału dodatku komunalnego do państw. podatku gruntowego, unormowanego dotych-

czas w art. 3 p. 1) ustawy o finansach komunalnych, przeto należy przyjąć, że pozostaje całkowicie w mocy art. 14 cyt. ustawy z 15.VI.1923 r., łącznie z prawem pobierania na specjalnych warunkach, t.zw. podwyżki.

W dalszym ciągu, zgodnie z art. 22 p. 2) ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych w brzmieniu art. 4 p. 2) dekretu Prezydenta Rzplitej z dnia 14 stycznia 1936 r. w sprawie zmiany niektórych przepisów, dotyczących państwowego podatku przemysłowego i opłat stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 15), omawiane rozporządzenie ustala w § 2 udział samorządu wojewódzkiego we wpływach związków samorządowych z dodatków komunalnych do państwowego podatku gruntowego na 5%. Pozostaje do wyjaśnienia, czy te 5% będzie obliczać się od udziału gmin i powiatowych związków samorządowych łącznie, czy też pomniejszy odpowiednio udział tylko jednego z nich. Z brzmienia § 2, jak i przesłanek całego rozporządzenia wynika, że 5% na rzecz samorządu wojewódzkiego przypadać będzie zarówno od udziału gmin, jak i powiatow. zw. samorz.; ponieważ pozostają w mocy przepisy art. 23 i 24 ustawy o finansach komun., z udziału samorządu wojewódzkiego korzystać będą w dalszym ciągu pow. zw. samorz. i gminy miejskie.

§ 3 omawianego rozporządzenia posiada charakter wyjaśniający. Mianowicie w ust. (1) stwierdza, że udzielone w art. 3 ust. (1) dekretu Prezydenta Rzplitej z dnia 3 grudnia 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 544) 6% dla izb rolniczych z dodatków komunalnych do podatku gruntowego stanowi 6% dozwolonego w art. 14 ustępie pierwszym (bez podwyżki) ustawy z dn. 15.VI.1923 najwyższego łącznego obciążenia gruntów dodatkami komunalnymi do pod. grunt. Ust. (2) tego paragrafu wyjaśnia, że powyższe 6% dla izb rolniczych zastępuje przewidziane dla izb rolniczych w art. 50 pkt. b) rozp. Prez. Rzplitej z dn. 22.III.1928 r. o izbach rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 2, poz. 16 z 1933 r.) 50% kwot, uzyskiwanych z dodatku samorząd. do podatku grunt. na rzecz samorządu wojewódzkiego. Wreszcie ust. (3) § 3 wyjaśnia, że wydzielenie 6% dla izb rolniczych nie ma zastosowania do izb rolniczych na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia (25.VI.1936 r.) z mocą obowiązującą od dnia 1 kwietnia 1936 r.

WYNIKI AKCJI ZALESIENIA NIEUŻYTKÓW W POWIECIE ŁOWICKIM (WOJ. WARSZAWSKIE).

Stan nieużytków w powiecie łowickim w dniu 1 marca 1936 r. w poszczególnych gminach:

G m i n a	Ogólna powierzchnia nieużytków ha	Z tego zalesiono ha	Pozostało do zalesienia ha	Zalesiono w r. 1936 ha
Baków	33,57	2,4	31,17	9,5
Bolimów	86,10	6,71	79,39	5,5
Bielawy	110,25	19,50	90,75	—
Dąbkowice	432,19	131,02	301,17	36,3
Domaniewice	257,80	118,74	157,06	37,0
Jezioro	—	—	—	1
Kiernoźla	35,27	—	35,27	—
Kompina	11,43	—	11,43	3,4
Lublanków	338,85	275,10	63,75	9
Łyszkowice	616,81	345,71	271,10	39,2
Nieborów	184,21	132,40	51,81	17
R a z e m	2106,48	1031,58	1092,90	157,9

Do zalesienia użyto w 1936 r. dwa miliony sześćset pięćdziesiąt cztery tysiące sadzonek sosny, w tem:

ze szkoły samorządu powiatowego . . .	1.498.000
„ „ państwowej na Kaperze . . .	149.500
„ „ „ Mokra . . .	927.000
„ szkółek prywatnych . . .	80.000

Gdyby tempo zalesienia w latach przyszłych dorównało tegorocznemu, to po latach sześciu na miejscu nieużytków będą zagajniki.

Wiadomości gospodarcze

KURSY WALUT.

(Notowania z dn. 2.VII. 1936 r.).

1 dol. St. Zjedn. — 5.29 zł. — 5.26 zł.
 100 frank. szwajc. — 173.24 zł. — 172.56 zł.
 1 funt. szterl. — 26.56 zł. — 26.42 zł.
 100 frank. franc. — 35.08 zł. — 34.94 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franko stacja załadowania).
 W dn. 2.VII. 1936 r. Warszawa.

Zyto 14.75 — 15.00 zł.
 Pszenica 22.00 — 22.50 zł.
 Jęczmień 15.75 — 16.00 zł.
 Owies 15.50 — 16.00 zł.

Poradnik samorządowy

1. Pytanie: Zarząd Gminny w Luboli zapytuje: Wobec następujących się wątpliwości co do prawnej podstawy pobierania gminnego podatku wyrównawczego w latach budżetowych 1934/35 i 1935/36 r. z powodu wygaśnięcia z dn. 31.III.1934 r. ustawy o tym podatku z 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 172) Zarząd Gminny prosi o wyjaśnienie, czy artykuł 2. dekretu Prezydenta R. P. z dn. 3.XII. 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 544) uważać należy za przedłużenie mocy prawnej wygasłej ustawy, upoważniającej gminy wiejskie do dalszego pobierania podatku wyrównawczego i czy naskutek powyższej przytoczonych okoliczności można przeciwko opornemu płatnikowi wszcząć kroki egzekucyjne z tytułu odmowy płacenia tego podatku za 1934/35 i 1935/36 r.

Odpowiedź: Odnośnie prawa poboru przez gminny podatek wyrównawczego niema żadnych wątpliwości, gdyż art. 8 ustawy z dn. 20.III.1931 r. o samoistnym podatku wyrównawczym dla gmin wiejskich (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 172) został znolizowany rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27.X. 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 613), w myśl którego w zdaniu pierwszym podanego wyżej art. 8 ustawy z dn. 20.III.1931 r. zostały skreślone słowa „do dnia 31 marca 1934 r.“, wobec czego zdanie to brzmi obecnie następująco: „Ustawa niniejsza — obowiązuje od dn. 1.IV.1931 r.“.

W tej sytuacji prawnej ustawa z 20.III.1931 r. o podatku wyrównawczym nie wymaga przedłużenia mocy obowiązującej, a art. 2 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 3.XII.1935 r. o obniżeniu obciążenia daninami komunalnymi i o innych zmianach w finansach komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 544) skreśla postanowienia art. 3 ustawy z dn. 20.III. 1931 r., które uprawniały gminy wiejskie na obszarze województw centralnych i wschodnich do podwyższenia w wyjątkowych wypadkach normalnej stawki podatku wyrównawczego.

2. Pytanie: Zarząd Miejski w Czeladzi zapytuje: Na mocy art. 44 punkt 1 lit. f. ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) Magistrat upoważniony jest do „umarzania należności przypadających gminie z tytułów publiczno - prawnych, gdy ściąganie danej należności staje się niemożliwe“.

Czy Magistrat jest w możności umarzać należności z tytułów publiczno - prawnych w/g swobodnego uznania, czy tylko w wypadku, gdy ściąganie

danej należności staje się niemożliwe t. j. po sporządzeniu przez organa egzekucyjne świadectwa niemożności ściągnięcia.

Odpowiedź: Dyspozycja art. 44 ust. 1 lit. f ustawy z dn. 23.III.1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) jest całkiem wyraźna.

Wykorzystanie przez zarząd gminy prawa umarzania należności, przypadających gminie z tytułów publiczno - prawnych uzależnione jest od uprzedniego stwierdzenia, iż ściąganie danej należności jest niemożliwe.

Wobec powyższego interpretowanie tego uprawnienia w tej płaszczyźnie, iż zarząd gminy może rozstrzygać sprawy umorzeń według swobodnego uznania byłoby sprzeczne z wyraźnym brzmieniem postanowień ustawy.
 J. B.

3. Pytanie: Zarząd Gminny w Rożance zapytuje w następującej sprawie: Nadleśnictwo w Szcz. odwołało się od wymiaru podatku wyrównawczego i opłat drogowych, twierdząc, że o wysokości i terminach płatności danin płatnik powinien być zawiadomiony w ciągu 2 pierwszych miesięcy roku budżetowego, Zarząd Gminny zapytuje, czy doręczenie nakazu płatniczego w dniu 12-go czerwca będzie służyć w danym wypadku za podstawę do uchylenia wymiaru.

Odpowiedź: Należy przede wszystkim sprostować błąd w odwołaniu nadleśnictwa. Dwumiesięczny termin do zawiadomienia o wysokości i terminach płatności samoistnych danin komunalnych przewidziany był w art. 46 ust. (2) według brzmienia jednolitego tekstu ustawy o finansach komunalnych, ogłoszonego w Dzienniku Ustaw Nr. 106, poz. 884 z 1932 r. Brzmienie całego artykułu uległo następnie zmianie w art. 26 rozporz. z dn. 24.X.1934 o poprawie gospodarki i finansów związków samorz. (Dz. U. R. P., poz. 846). Odnośny ustęp w nowym brzmieniu (3) skracza termin do zawiadomienia o wysokości i terminach płatności wszystkich samoistnych danin, wymierzonych w stosunku rocznym, do 1 kwietnia.

Przepis ten jest przepisem natury porządkowej i ma na celu zorientowanie się płatnika co do wysokości wymierzonych mu danin i terminów ich płatności; nie zawiera on natomiast postanowienia o niedopuszczalności wymierzenia daniny po upływie powyższego terminu. Takie stanowisko zajął Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku z dnia 1 kwietnia 1932 r. L. rej. 6318/30.
 Mgr. S.

PUŁAWY — POLSKIE ATENY.

Puławy, położone na krańcu wyżyny lubelskiej, spadającej ku brzegowi Wisły malowniczą i stromą ścianą, poprzecinaną wąwozami, są jednym z najpiękniejszych zakątków Polski. Piękny park, ozdobiony kilkusetletnimi lipami, topolami i zabytkami architektonicznymi, pałacem Ks. Czartoryskich, corocznie przyciąga turystów i liczne wycieczki z całej Polski. Ozdobą Puław są także wspaniałe szerokie aleje lipowe, droga do Kazimierza z topolami o wielometrowej objętości pnia.

Otoczenie lasów sosnowych z jednej i błękitnej wstęgi Wisły z drugiej strony, kąpiele w Wiśle, rozległa plaża nadają Puławom walory letniska; to też co roku spędza tu wakacje i urlopy wiele osób i rodzin z większych miast, zwłaszcza, że istnieje dogodna komunikacja i ceny pomieszczeń są niskie.

Komunikacja: a) stacja kolejowa linii kol. Warszawa—Lublin—Lwów, Warszawa — Kowel — Zdobunów; b) połączenia autobusowe stałe: Puławy — Lublin, Puławy — Dęblin — Kock, Puławy — Kazimierz — Opole, Puławy — Zwoleń — Radom; c) komunikacja wodna statkami T-wa Żegluga „Vistula“ Warszawa — Puławy, Puławy — Sandomierz.

Sport wodny: 1) Przystań Wioślarska Kuratorium Okręgu Szkolnego w Lublinie, 2) Puławski Klub Wioślarski.

W Puławach ma swą siedzibę **Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego**, jedyny w Polsce zakład naukowo-doświadczalny, zaopatrzone w doskonałe laboratoria, bogatą bibliotekę naukową, rozporządzający dużymi terenami doświadczalnymi.

Miasto posiada szereg szkół ogólnych i specjalnych, urządzenia użyteczności publicznej, szereg hoteli, restauracji i kawiarni.

SKŁADAJCIE OFIARY NA F. O. M.

k-to P. K. O. 42.001.

INSTRUKCJA

D L A

SAMORZĄDOWYCH KOMISYJ LETNISKOWO-TURYSTYCZNYCH

JEST DO NABYCIA W ZWIĄZKU POWIATÓW R. P.

WARSZAWA, ul. MARSZAŁKOWSKA 81a.

CENA 1 EGZEMPLARZA 50 gr.

P r o s i m y

P. T. Prenumeratorów

o uregulowanie prenumeraty

za III-ci kwartał 1936 r.

Należność prosimy wpłacać na konto nasze

w P. K. O. Nr. 52.020.